

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Årsuppföljning LBE 2022

Uppföljning av kommunernas
tillståndsprövning och tillsyn

**Årsuppföljning LBE 2022: Uppföljning av kommunernas
tillståndsprövning och tillsyn**

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Enhet: RO-EX

Produktion: Advant

Publikationsnummer: MSB2261 – december 2023
ISBN: 978-91-7927-436-8

Innehåll

1. Sammanfattning	4
2. Inledning	5
2.1 Bakgrund	5
2.2 Syfte	5
2.3 Svarsfrekvens	5
2.4 Fortsatt uppföljning	5
3. Redovisning av enkätsvaren	6
3.1 Kommunernas resurser för LBE-uppgifter	6
3.2 Tillstånd enligt LBE	6
3.2.1 Antal tillstånd	6
3.2.2 Vägledning vid tillståndsprövning	7
3.2.3 Avslag av tillståndsansökan	8
3.2.4 Vanliga brister i en ansökan	8
3.2.5 Platsbesök vid tillståndsprövning	9
3.2.6 Avsyrning som villkor i tillståndsbeslut	10
3.2.7 Överklagade tillståndsbeslut	11
3.2.8 Återkallade tillstånd	11
3.3 Tillsyn enligt LBE	12
3.3.1 Tillsynsplan	12
3.3.2 Genomförda tillsyner	12
3.3.3 Urval av tillsynsobjekt	13
3.3.4 Tillsynsvägledning	14
3.3.5 Krav på åtgärder	14
3.3.6 Förelägganden och förbud	15
3.3.7 Brister vid tillsyn	15
3.3.8 Verksamheter där tillsyn inte genomförs	17
3.3.9 Hantering som inte är tillståndspliktig	17
3.4 Kompetensutveckling	18
3.4.1 Kommunens behov av kompetensutveckling	18
3.5 Olyckor och tillbud	19
3.5.1 Insamling av underrättelser om olyckor och tillbud	19
3.5.2 Olycks- och tillbudsrapportering	20
3.5.3 Uppföljning av olycksrapportering	21
3.6 Utvecklingstrender som kommunerna identifierar	21
3.6.1 Brandfarliga varor	21
3.6.2 Explosiva varor	22
3.7 Aktuella frågor, brandfarliga varor	22
3.7.1 Tillståndsprövning när dispens finns från MSB	22
3.7.2 Lämplighetsprövning av personer med betydande inflytande	23
3.7.3 Fossilfria bränslen	25
3.8 Övriga synpunkter i kommunernas svar	26

1. Sammanfattning

MSB följer årligen upp hur kommunerna uppfyller sina uppgifter enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, LBE. Till uppföljningen för året 2022 har 288 av landets 290 kommuner bidragit med underlag.

De flesta kommunerna har upprättat en plan för genomförandet av sin LBE-tillsyn. I vissa fall genomförs tillsynen samordnat med LSO-tillsynen. En del kommuner genomför platsbesök hos verksamhetsutövarna i samband med prövningen av nya tillstånd och anser att detta är tillräckligt. Några kommuner har svarat att man p.g.a. resursbrist inte genomför någon LBE-tillsyn.

Antalet genomförda tillsyner inom LBE-området under 2022 ligger fortfarande på en klart lägre nivå än tiden före pandemin.

Den vanligaste bristen som kommunerna konstaterar vid tillståndsprövningen är att utredningen om risker inte är tillfredställande. Detta gäller såväl hantering av brandfarliga som explosiva varor.

Angående behovet av kompetensutveckling och annat stöd från MSB svarar ungefär hälften av kommunerna att de har behov av vägledning gällande tillståndsprövning och tillsyn. Det område inom vilket kommunerna anser sig ha störst behov av kompetensutveckling är hantering av spräng- och tändmedel. Många uttrycker även att de behöver kompetensutveckling gällande hantering av brandfarlig vara (både vätska och gas), brandreaktiva varor samt ammunition och krut.

Den utveckling som oroar kommunerna mest när det gäller hantering av brandfarliga varor är bristande kompetens hos verksamhetsutövare och föreståndare. Gällande explosiva varor är det sprängningarna i samhället samt felaktig användning av fyrverkerier som oroar mest.

Många kommuner har under året kommit i kontakt med nya typer av brandfarliga varor. Av dessa är vätgas den mest förekommande.

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ska enligt 23 § lagen om brandfarliga och explosiva varor, LBE, samordna tillsynsmyndigheternas (kommunernas) verksamhet och stödja dem i deras arbete med tillsynen. Utifrån den uppgiften följer MSB årligen upp hur lagen efterlevs.

Tidigare fanns kravet att kommunerna skulle rapportera till MSB om tillsynsverksamheten för det föregående kalenderåret. Senast en sådan rapportering följdes upp var 2009. Rapporteringskravet finns inte kvar. Denna sammanställning bygger på frivillig rapportering från kommunerna.

MSB genomför uppföljningen efter samråd med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR.

Från och med 2017 års uppföljning redovisas även föregående års svar för ett flertal frågor.

2.2 Syfte

Syftet med årsuppföljningen är att inhämta och sammanställa information om efterlevnaden av LBE. I första hand är det en uppföljning av kommunernas arbete med tillståndsprövning och tillsyn, men uppföljningen ger även en överblick av förhållanden hos de tillståndspliktiga verksamheterna. Sammanställningen syftar främst till att inrikta MSB:s stöd och vägledning till kommunerna. Kommuner och förbund kan också använda uppföljningen som stöd i sitt arbete.

2.3 Svarsfrekvens

För året 2022 har totalt 288 av landets 290 kommuner lämnat svar i den enkät som utgör underlaget för sammanställningen. Från enskilda kommuner har det inkommit 92 svar. 50 svar har lämnats antingen via räddningstjänstförbund, gemensam nämnd eller kommuner med civilrättsligt avtal med grannkommun. Bakom de 50 gemensamma svaren återfinns 196 kommuner.

2.4 Fortsatt uppföljning

MSB avser att genomföra uppföljningen årligen. Förhoppningen är att kommunerna även fortsatt vill bidra till underlaget.

3. Redovisning av enkätsvaren

3.1 Kommunernas resurser för LBE-uppgifter

I en av enkätens inledande frågor har kommunerna och förbunden uppskattat hur mycket tid de ägnar åt tillståndsprovning och tillsyn inom LBE-området. Svaren visar hur mycket förutsättningarna bland kommunerna skiljer sig åt. Komplexitet hos verksamheterna och antalet LBE-ärenden som handläggs varierar stort mellan kommunerna. I en mindre kommun kan det handla om färre än tio tillstånd, medan man i ett större förbund har drygt 1 800 gällande tillstånd.

Tiden som en enskild kommun avsätter för tillståndsprovning och tillsyn enligt LBE varierar från enstaka arbetsdagar för en mindre kommun till en årsarbetskraft för en större. Några kommuner tar stöd av närliggande förbund för delar av tillståndsprovningen och tillsynen. Ett exempel på detta är ärenden som rör hantering av explosiva varor.

För förbund eller kommuner med gemensamma nämnd är den minsta tid som avsätts för tillståndsprovning och tillsyn 0,1 årsarbetskraft. Ett par av de större förbunden lägger 4,5 årsarbetskrafter på arbetet inom LBE-området.

3.2 Tillstånd enligt LBE

3.2.1 Antal tillstånd

Tabell 1 visar hur många gällande LBE-tillstånd som finns hos kommunerna och hur många tillstånd som har utfärdats under aktuellt år. Inom parentes anges hur många kommuner som har lämnat uppgifter om antal tillstånd respektive år.

Tabell 1. Antalet gällande LBE-tillstånd samt antalet utfärdade tillstånd under 2022

Tillståndskategori	Antal tillstånd (antal svarande kommuner)							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal tillstånd, brandfarlig vara	19 469 (243)	21 192 (269)	19 468 (269)	20 632 (276)	19 349 (277)	20 150 (274)	20 234 (278)	20 387 (286)
Antal tillstånd, explosiv vara	3 411 (243)	4 738 (269)	4 098 (269)	3 819 (276)	3 574 (277)	3 773 (274)	3 753 (278)	3 750 (286)
Antal tillstånd, spräng- och tändmedel	*	*	*	*	*	1 133 (252)	1 235 (270)	984 (256)
Utfärdade tillstånd/år, brandfarlig vara	3 177 (247)	3 156 (275)	3 083 (270)	3 136 (274)	3 093 (277)	3 131 (279)	2 652 (279)	2 891 (288)
Utfärdade tillstånd/år, explosiv vara	1 154 (247)	1 153 (275)	1 194 (270)	978 (274)	937 (277)	1 068 (273)	1 046 (279)	985 (288)
Utfärdade tillstånd/år, spräng och tändmedel	*	*	*	*	*	270 (254)	356 (270)	274 (258)

*Ny parameter från och med 2020.

3.2.2 Vägledning vid tillståndsprövning

Av de svarande kommunerna och förbunden svarar 66 att de sammanställt egna vägledningar för sin tillståndsprövning.

Lika många svarar att de har behov av mer vägledning från MSB gällande tillståndsprövning. En tredjedel av dessa önskar en mer övergripande vägledning om prövningsprocessen eller fler områdesspecifika vägledningar. Som motiv anges en önskan om en mer likriktad tillståndsprövning kommunerna emellan.

Följande önskemål/behov om vägledning kopplat till tillståndsprövningsprocessen återkommer i kommunernas svar

- information och stöd för att uppnå samsyn och likartad bedömning i olika frågor mellan kommunerna
- juridiska aspekter på tillståndsprövning
- vilket underlag som bör finnas i en tillståndsansökan för en viss typ av verksamhet.

Andra områden som kommunerna lyfter är

- tydligare vägledning för lämplighetsbedömning av föreståndare och deltagare
- tillståndsprövning vid hantering av brandfarliga varor
- tillståndsprövning vid hantering av vätgas
- nivå för godkänd kvalitet på riskutredningar.

3.2.3 Avslag av tillståndsansökan

Under 2022 har 31 kommuner eller räddningstjänstförbund avslagit minst en tillståndsansökan.

De vanligaste orsakerna till avslag är

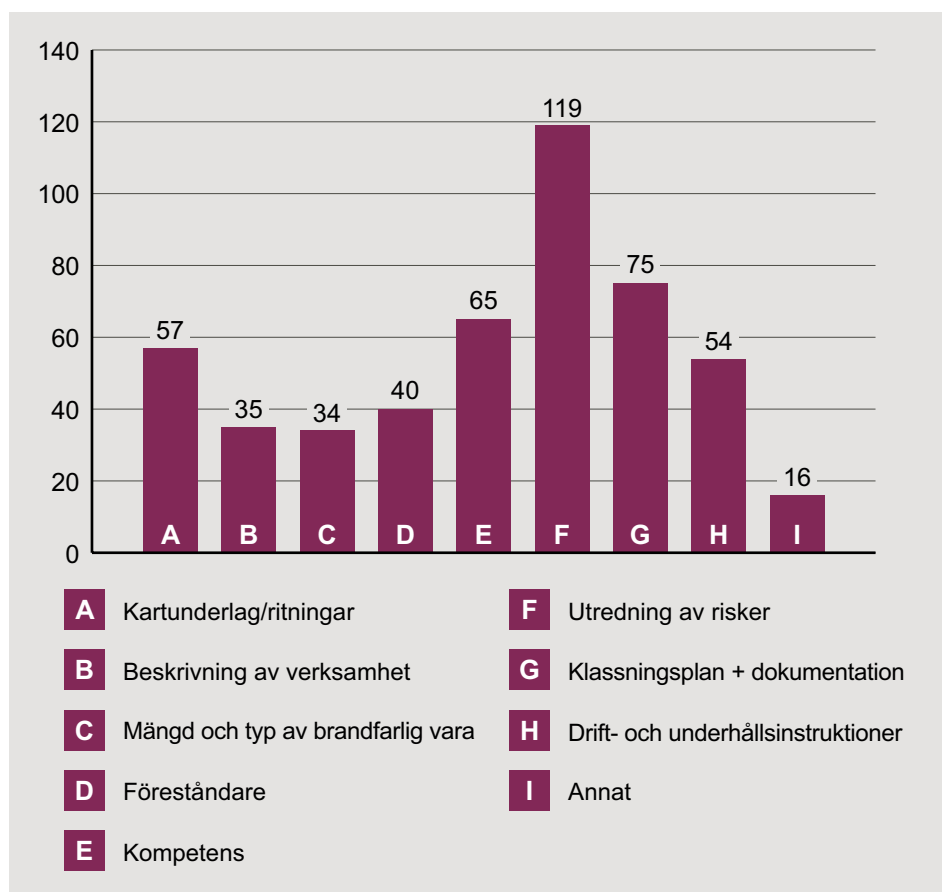
- bristfälliga ansökningar (exempelvis att begärda kompletteringar inte inkommer)
- olämplig sökande/föreståndare
- otillräcklig riskutredning
- brister i anläggningen
- sökt mängd är inte tillståndspliktig
- otillräckliga skyddsavstånd.

3.2.4 Vanliga brister i en ansökan

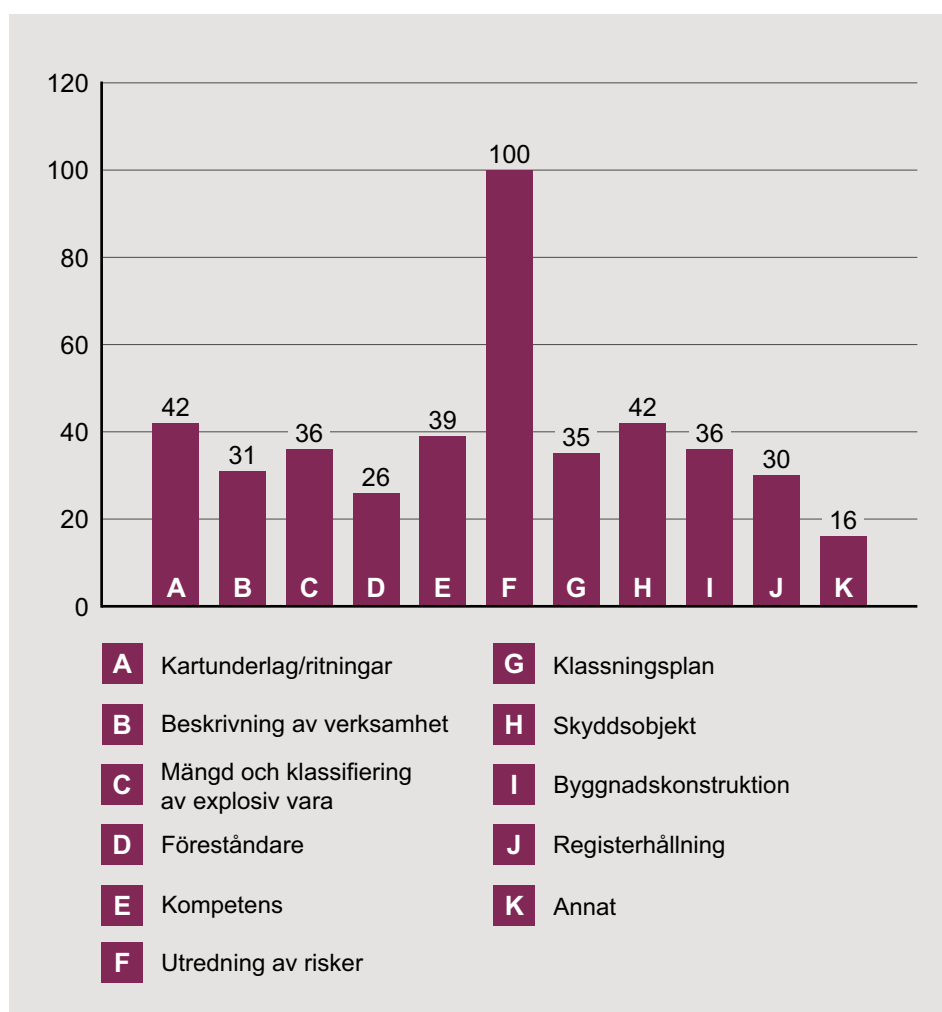
Den mest vanligt förekommande bristen under 2022 för både brandfarliga och explosiva varor är liksom tidigare år utredning om risker. Diagram 1 visar de vanligaste bristerna i inkomna tillståndsansökningar för brandfarlig vara under 2022. Diagram 2 visar de vanligaste bristerna i inkomna tillståndsansökningar för explosiv vara under 2022.

Under punkten ”Annat” nämns brister vid anmälan av personer med betydande inflytande, detta gäller för både brandfarlig och explosiv vara.

Diagram 1. Vanliga brister i tillståndsansökningar för brandfarlig vara

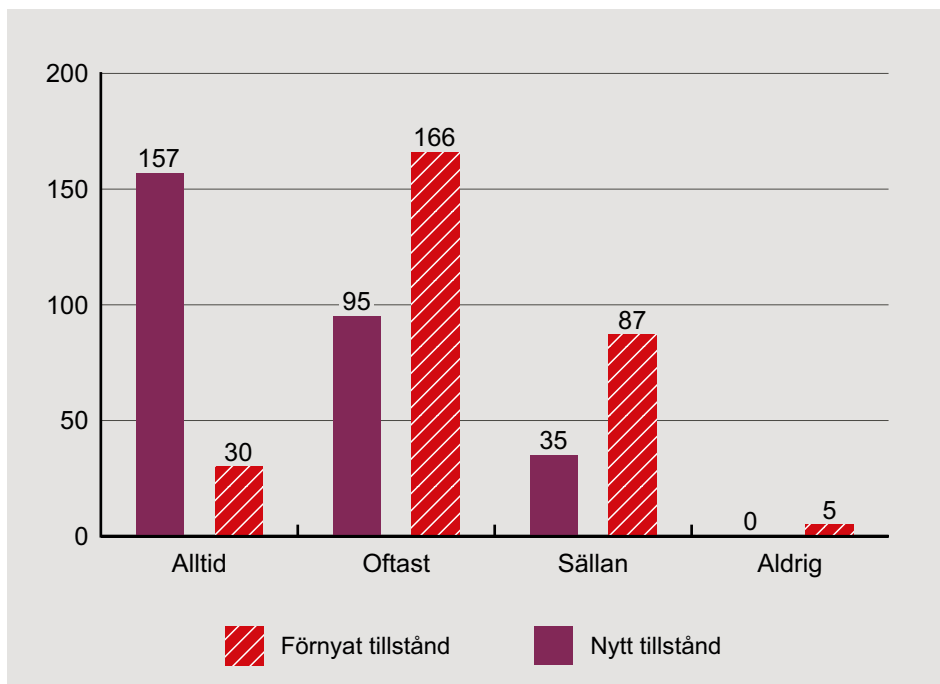

Diagram 2. Vanliga brister i tillståndsansökningar för explosiv vara

3.2.5 Platsbesök vid tillståndsprövning

Diagram 3 visar antalet genomförda platsbesök vid verksamheter i samband med tillståndsprövning under år 2022. Besöksfrekvensen i tillståndsärenden är ungefär densamma som tidigare år.

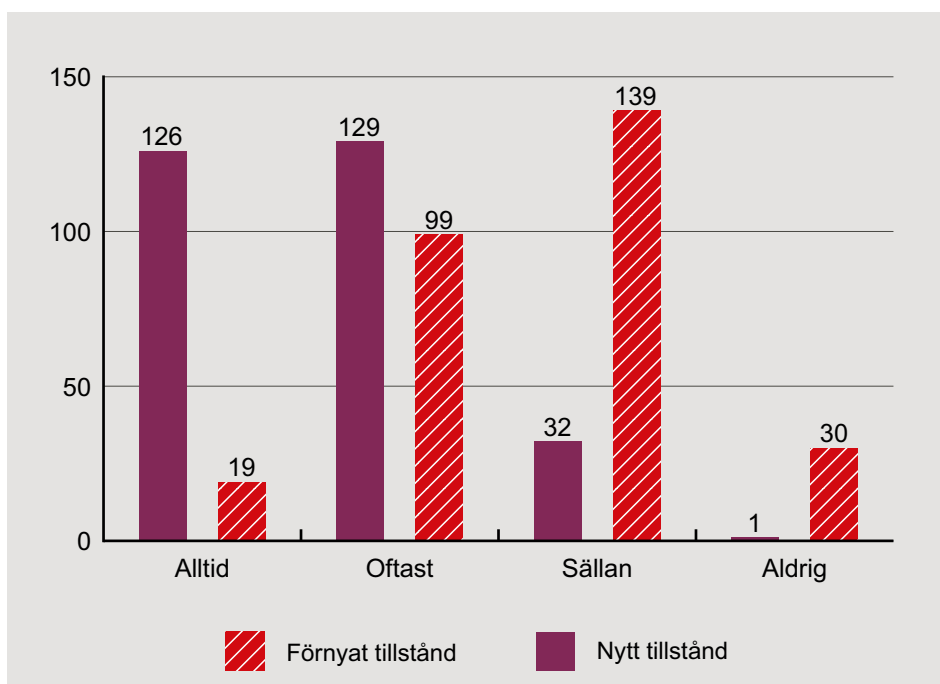
Diagram 3. Besöksfrekvens i samband med tillståndsprövningen. Svaren är omräknade till enskilda kommuner

3.2.6 Avsyrning som villkor i tillståndsbeslut

Av diagram 4 framgår hur vanligt förekommande det är att avsyrning är ett villkor i tillståndsbesluten. Avsyrningsvillkoret förekommer oftast när en verksamhet tillståndsprövas för första gången.

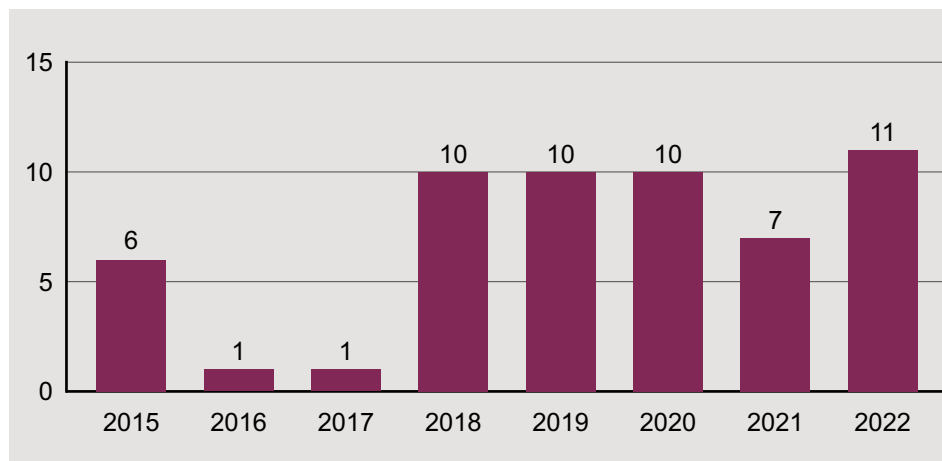
Diagram 4. Visar hur ofta avsyrning lades som ett villkor i ett tillståndsbeslut. Svaren är omräknade till enskilda kommuner

3.2.7 Överklagade tillståndsbeslut

Under 2022 har elva beslut om tillstånd överklagats hos de svarande kommunerna. Diagram 5 redovisar antalet överklagade tillståndsbeslut under perioden 2015–2022.

Diagram 5. Antal överklagade tillståndsbeslut

3.2.8 Återkallade tillstånd

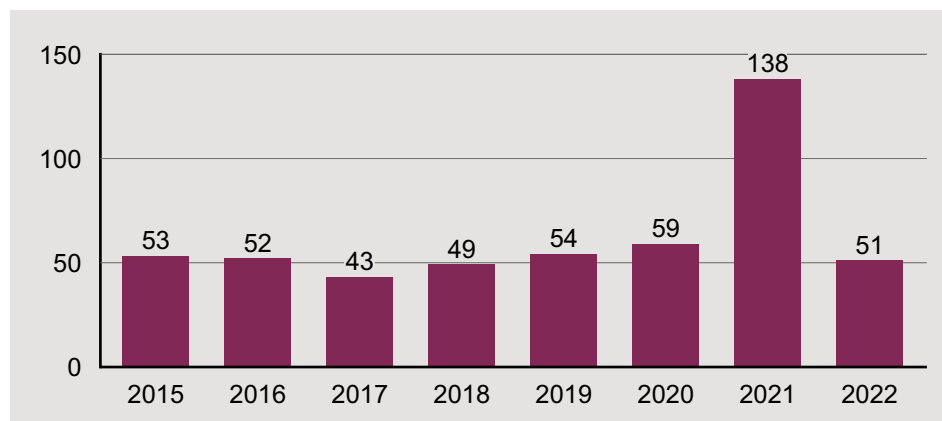
Under året återkallades sammanlagt 51 tillstånd av 18 kommuner eller förbund. Det vanligaste skälet till återkallelse är att verksamheten upphört. Exempel på andra orsaker är

- olämplig tillståndshavare/föreståndare
- villkor i tillstånd som inte uppfyllts, exempelvis överskriden mängd
- förändring i verksamheten.

Antal återkallade tillstånd är nu tillbaka på samma nivåer som innan 2021. Den kontroll av alla gällande tillstånd som krävdes på grund av ändringen i LBE under 2021 kan förklara den tillfälliga ökningen av antal återkallade tillstånd.

I diagram 6 nedan finns antalet återkallade tillstånd under perioden 2015–2022.

Diagram 6. Antal återkallade tillstånd

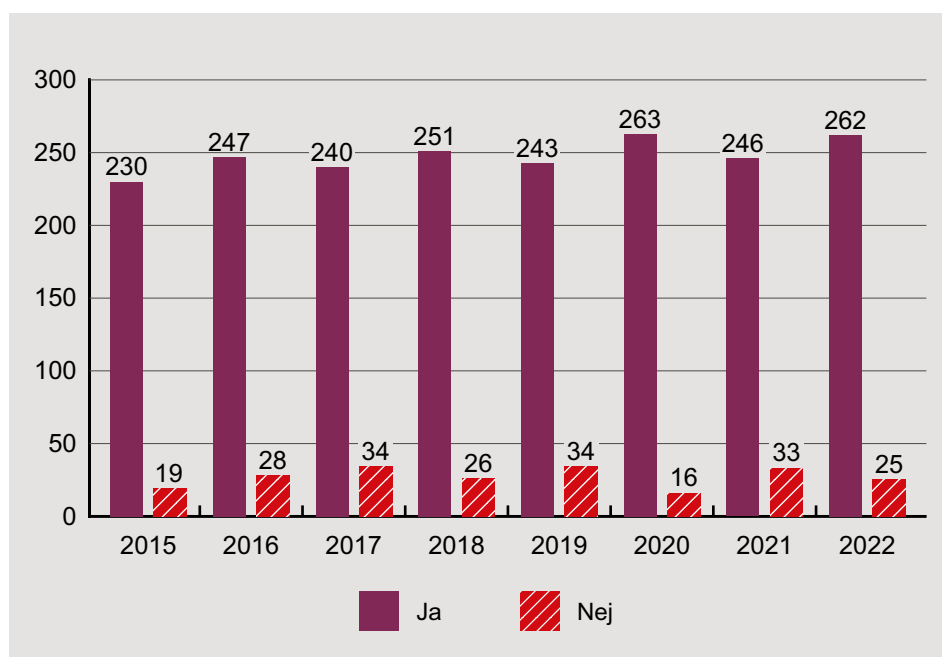

3.3 Tillsyn enligt LBE

3.3.1 Tillsynsplan

I diagram 7 redovisas hur många kommuner som har en plan för sin tillsyn. En stor andel av kommunerna har en tillsynsplan. De som inte har någon tillsynsplan genomför oftast sin tillsyn samordnat med LSO-tillsynen.

Diagram 7. Kommuner med tillsynsplan. Svaren är omräknade till enskilda kommuner

3.3.2 Genomförda tillsyner

Tabell 2 visar antalet genomförda tillsyner för brandfarliga respektive explosiva varor under perioden 2015–2022. Antalet genomförda tillsyner sjönk under pandemin och ligger fortfarande på en lägre nivå än före pandemin.

En del kommuner och förbund har korta tillståndintervall. Eftersom platsbesök genomförs i samband med tillståndsprövningen anser man att tillsyn inte behöver genomföras mellan dessa besök.

Några kommuner har minskat eller helt avstått från att genomföra tillsyn på grund av resursbrist.

Vissa kommuner och förbund genomför sin tillsyn samordnat med annan myndighet. Gällande brandfarlig vara utförs tillsyn oftast tillsammans med kommunens miljökontor. Samordning med länsstyrelsen förekommer också. För explosiv vara är Polismyndigheten den vanligaste partnern vid samordnad tillsyn.

Tabell 2. Antal genomförda tillsyner

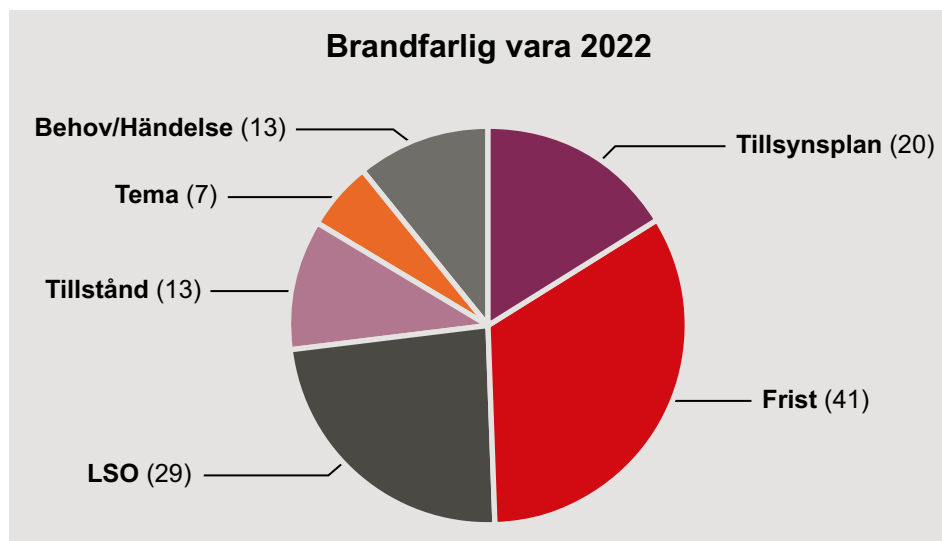
Tillsyns kategori	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal tillsyner, brandfarlig vara	2712 (128*)	2929 (140*)	2720 (129*)	2439 (123*)	2513 (122*)	2095 (114*)	1852 (109*)	1935 (111*)
Antal tillsyner, explosiv vara	577 (89*)	693 (99*)	617 (85*)	534 (84*)	468 (78*)	355 (77*)	317 (71*)	352 (67*)
Antal tillsyner, spräng- och tändmedel	**	**	**	**	**	109	51	74

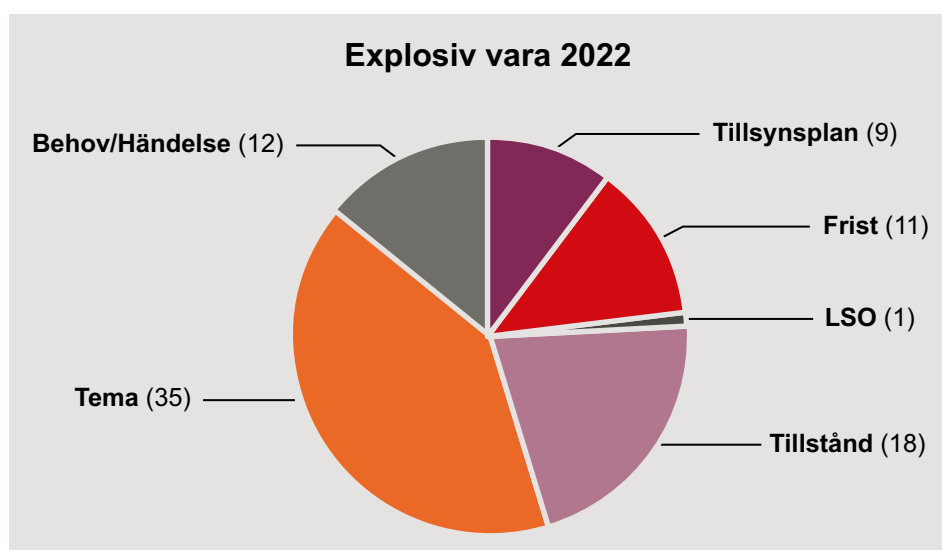
*Antal kommuner eller förbund som har gjort tillsyn under året.

**Ny parameter från och med 2020.

3.3.3 Urval av tillsynsobjekt

Diagram 8 och 9 visar på vilka grunder kommunerna gör sitt val av tillsynsobjekt för brandfarlig respektive explosiv vara.

Diagram 8. Visar på vilken grund kommunerna väljer ut tillsynsobjekt

Diagram 9. Visar på vilken grund kommunerna väljer ut tillsynsobjekt

3.3.4 Tillsynsvägledning

Av de svarande kommunerna eller förbunden har 69 sammanställt egna vägledningar för sin tillsyn.

Hälften av kommunerna eller förbunden anser att det finns behov av fler vägledningar från MSB som stöd för tillsynen. Flera saknar en ”Tillsynshandbok – LBE”, liknande den för LSO, för att uppnå samsyn i tillsynsfrågor kommunerna emellan. Andra förespråkar flera handböcker och checklistor, liknande Bensinstationshandboken. Detta gäller såväl tillsyn riktade mot hantering av brandfarliga som explosiva varor.

3.3.5 Krav på åtgärder

I tabell 3 redovisas i vilken form kommuner och förbund ställer krav på åtgärder hos verksamhetsutövarna. En del har svarat att de använder både tjänsteanteckningar och överklagningsbara beslut. Av de 46 som har svarat tjänsteanteckning är det 21 kommuner eller förbund som påpekat brister endast i tjänsteanteckningar.

Tabell 3. I vilken form ställs krav på åtgärd hos verksamhetsutövare

Dokumentation	2020	2021	2022
Tjänsteanteckningar	45	48	46
Överklagningsbara beslut	114	110	118

3.3.6 Förelägganden och förbud

Tabell 4 visar antalet utfärdade föreläggande och förbud under åren 2015–2022. Av tabellen framgår även antalet vitesförelägganden. Andelen föreläggande och förbud gällande brandfarlig vara ligger på en högre nivå än för explosiva varor relativt till det totala antalet tillstånd.

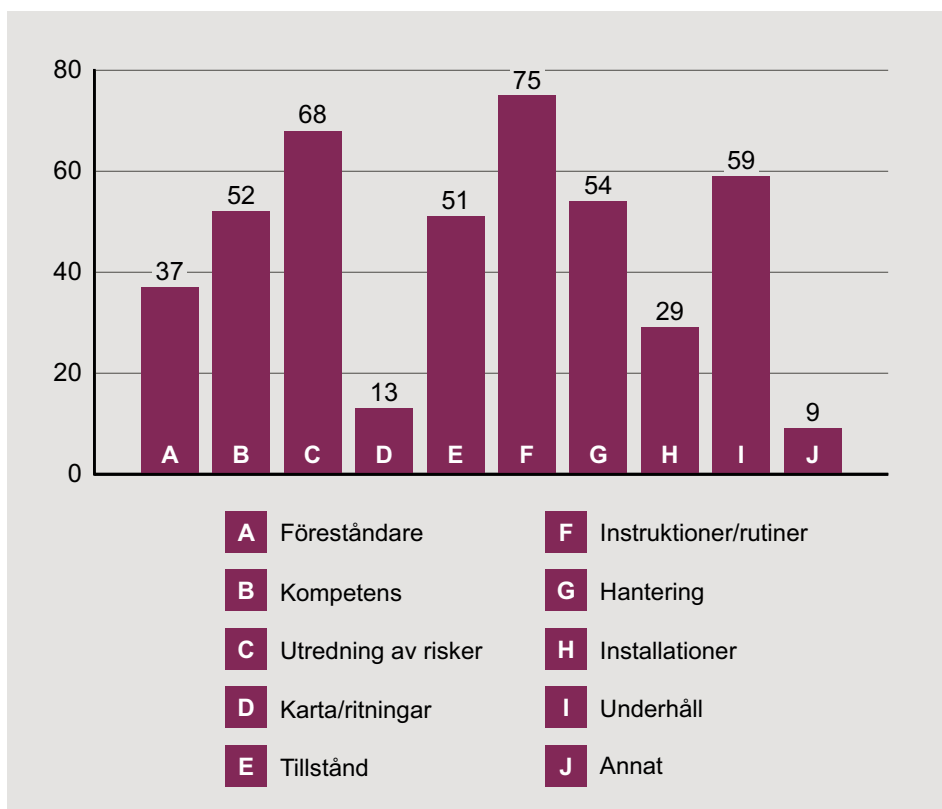
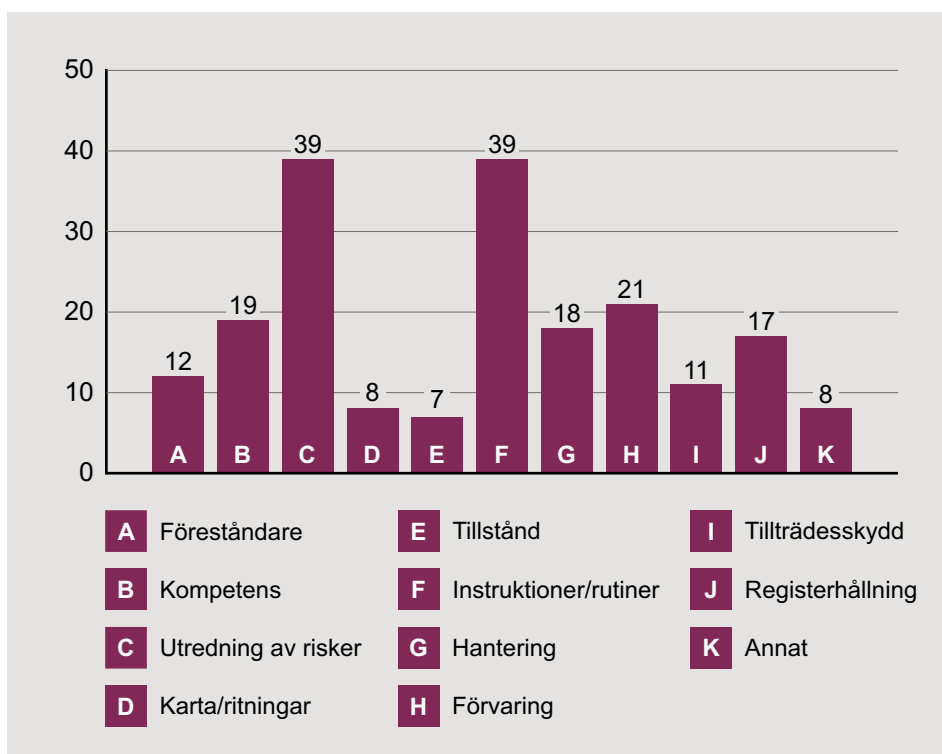
Tabell 4. Antal utfärdade föreläggande och förbud

Föreläggande	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal föreläggande eller förbud, brandfarlig vara	178	353	247	214	277	253	287	281
Antal föreläggande eller förbud, explosiv vara	8	15	31	22	10	23	15	15
Beslut med vite	1 BV	2 BV	3 BV	5 BV	14 BV	8 BV	4 BV 1 EV	7 BV 0 EV

3.3.7 Brister vid tillsyn

Diagram 10 och 11 visar inom vilka områden brister upptäcks i samband med tillsynen över hanteringen av brandfarlig respektive explosiv vara. Brister i instruktioner och rutiner samt i utredningen av risker är de vanligaste anmärkningarna vid tillsyn av både brandfarlig och explosiv vara.

Under punkten ”Annat” nämns för både brandfarliga och explosiva varor felaktig skyltning.

Diagram 10. Brister vid tillsyn brandfarlig vara**Diagram 11.** Brister vid tillsyn explosiv vara

3.3.8 Verksamheter där tillsyn inte genomförs

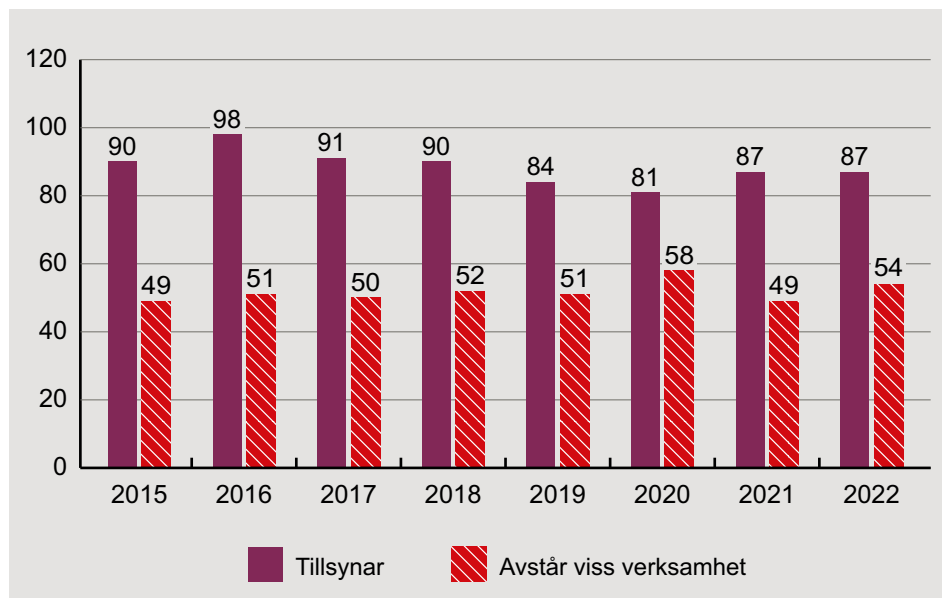
Det finns verksamheter med tillståndspliktig hantering, där vissa kommuner och förbund anser att tillsyn inte behöver genomföras. Anledningen kan t ex vara korta tillståndstider och att platsbesök har genomförts vid prövningen av tillståndet.

Andra kommuner genomför tillsyn vid samtliga verksamheter som beviljats tillstånd. Se resultatet i diagram 12 nedan.

De vanligaste verksamheterna där det inte görs tillsyn är

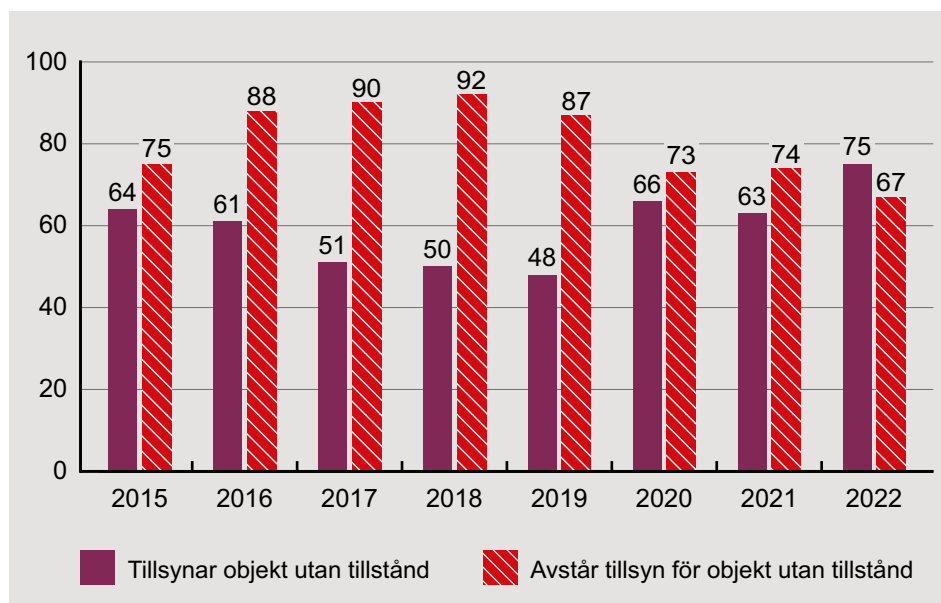
- verksamheter som endast hanterar s.k. stenspräckare
- verksamheter med kort tillståndstid, där platsbesök/avsyning görs vid tillståndsprövningen. Detta gäller ofta hantering av explosiv vara
- små verksamheter, exempelvis restauranger, mindre industrier eller privatpersoner
- verksamhet med dieseltankar eller bergvärmeanläggningar.

Diagram 12. Antal kommuner/förbund som avstår att tillsyna viss verksamhet

3.3.9 Hantering som inte är tillståndspliktig

Diagram 13 visar hur många kommuner eller förbund som genomfört eller inte genomfört tillsyn på verksamheter som inte är tillståndspliktiga.

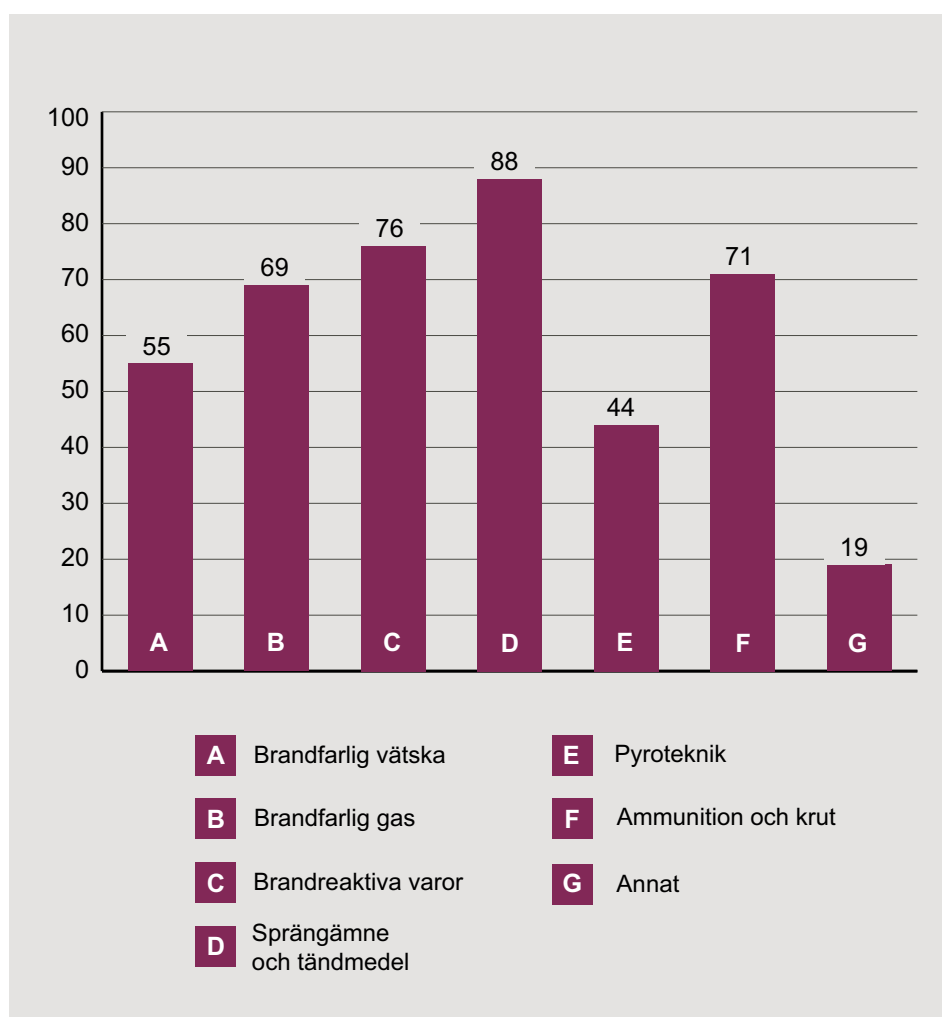
Diagram 13. Antal kommuner/förbund som tillsynar icke tillståndspliktig verksamhet

3.4 Kompetensutveckling

3.4.1 Kommunens behov av kompetensutveckling

Diagram 14 redovisar kommuners behov av kompetensutveckling inom området brandfarliga och explosiva varor. Av 142 kommuner eller förbund svarar 125 att de anser sig ha ett behov av kompetensutveckling. Området inom vilket kommunerna anser sig ha har störst behov av kompetensutveckling är hantering av spräng- och tändmedel. Flera efterfrågar också kompetensutveckling inom områdena hantering av brandreaktiva varor, brandfarlig gas och vätska samt ammunition och krut.

Under punkten ”Annat” nämns behov av utbildning om vätgashantering.

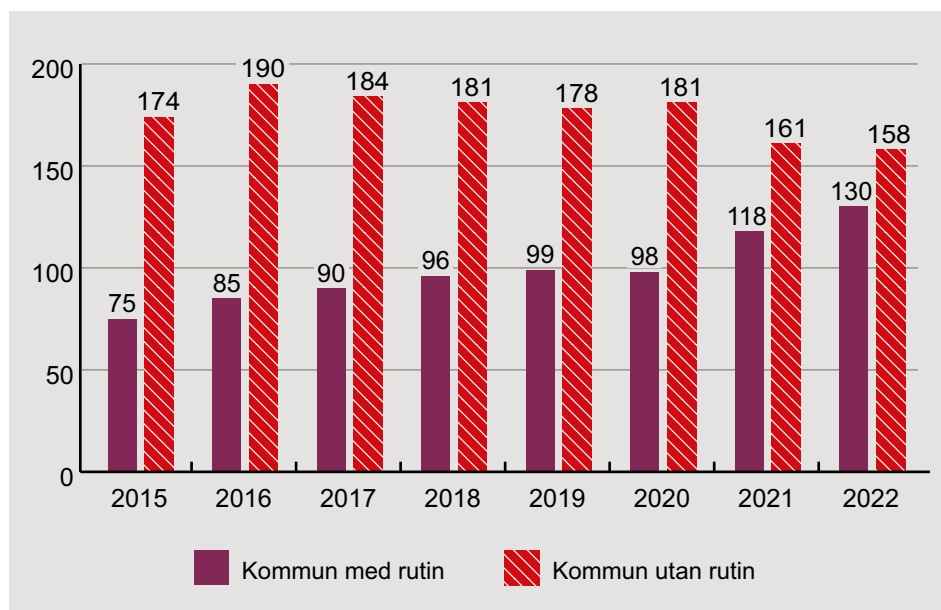
Diagram 14. Behov av kompetensutveckling hos kommunen

3.5 Olyckor och tillbud

3.5.1 Insamling av underrättelser om olyckor och tillbud

Enligt 12 § FBE ska tillståndshavaren snarast underrätta tillsynsmyndigheten om det inträffar en olycka till följd av en brand eller explosion vid tillståndspliktig hantering av brandfarliga eller explosiva varor. Diagram 15 visar hur många kommuner som har en rutin för att samla in sådana underrättelser. Fler och fler kommuner skapar rutiner för olycks- och tillbudsrapportering.

Diagram 15. Antal kommuner med rutin för olycks- och tillbudsrapportering. Svaren är omräknade till enskilda kommuner

3.5.2 Olycks- och tillbudsrapportering

Tabell 5 visar inrapporterade olyckor och tillbud. Under 2022 har 52 olyckor/tillbud vid hantering av brandfarlig vara och två olyckor/tillbud vid hantering av explosiv vara rapporterats till kommunerna. I enkäten har frågan om olycks- och tillbudsrapportering delats upp i brandfarliga respektive explosiva varor från och med 2020.

Tabell 5. Antal inrapporterade olyckor och tillbud

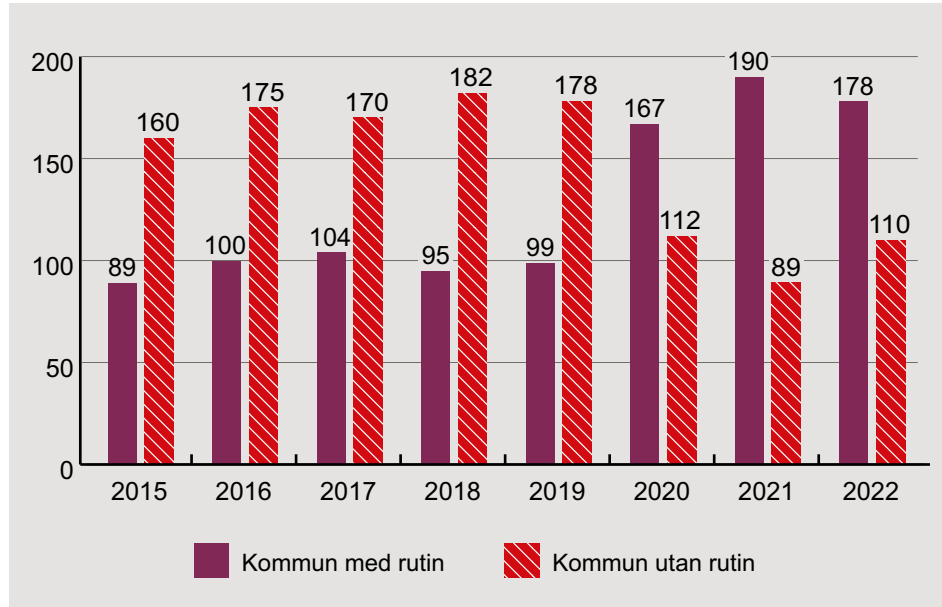
Rapporterade olyckor	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal rapporterade olyckor/tillbud, brandfarlig vara	*	*	*	*	*	37	36	44
Antal rapporterade olyckor/tillbud, explosiv vara	*	*	*	*	*	1	2	2
Totalt antal inrapporterade olyckor/tillbud	57	43	33	29	36	38	38	46

*Ny parameter från och med 2020.

3.5.3 Uppföljning av olycksrapportering

Diagram 16 visar hur många kommuner som har en rutin för att följa upp de olyckor som rapporteras enligt 12 § FBE. Det har skett en tydlig ökning av antalet kommuner som har en sådan rutin under de senaste tre åren.

Diagram 16. Antal kommuner med rutin för uppföljning av olyckor och tillbud

3.6 Utvecklingstrender som kommunerna identifierar

3.6.1 Brandfarliga varor

Av de tillfrågade kommunerna och förbunden anser 36 stycken att det finns områden där det råder en oroande utveckling gällande hanteringen av brandfarliga varor. Det område som de flesta oroar sig för är

- bristande kompetens hos verksamhetsutövare och föreståndare, exempelvis låg kunskap om LBE. Det gäller särskilt bensinstationer, butiker och restauranger
- att verksamhetsutövare inte har koll på när tillstånden går ut och glömmer att ansöka om nya tillstånd i tid
- hantering av vätgas
- otillåten hantering av brandfarliga varor.

Andra områden som nämns är

- hantering av gasol, gäller främst restauranger
- omvärldsläget som gör att både privatpersoner och företag lagrar större mängder brandfarlig vara
- resursbrist hos kommunerna.

3.6.2 Explosiva varor

Gällande hanteringen av explosiva varor svarar 30 kommuner eller förbund att det finns områden med en oroande utveckling. Det som de flesta oroar sig för är

- kriminellas användning av explosiva varor
- bristande kompetens hos verksamheter/personer som hanterar explosiv vara
- felaktig hantering av fyrverkerier och andra pyrotekniska varor. Exempelvis:
  - avsiktlig beskjutning med fyrverkerier mot allmänhet och blåljuspersonal
  - hantering av pyroteknik som leder till bränder, alternativt förstärker effekten hos en brand
  - kraven på återförsäljare av fyrverkerier är för lågt ställda
  - illegal import av pyroteknik, till exempel så kallade ”bangers”.

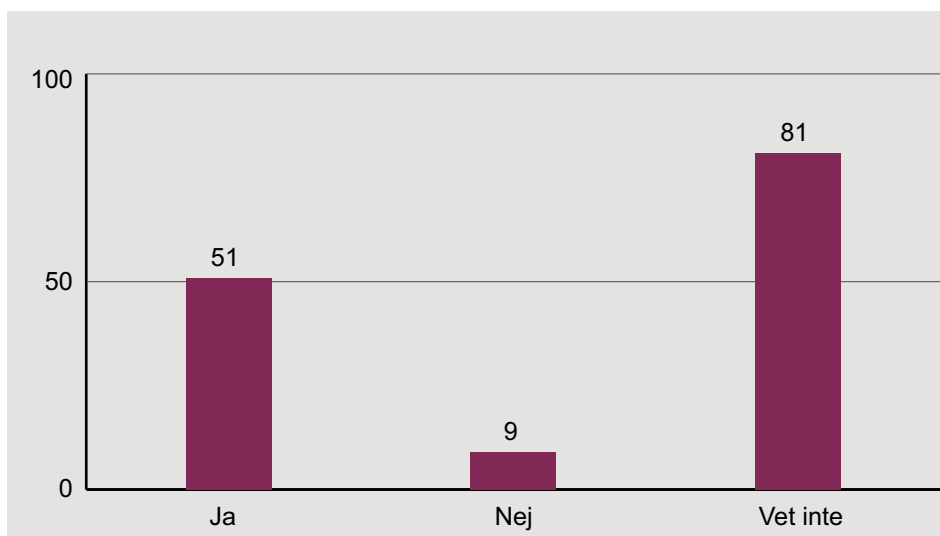
Andra områden som nämns är

- olikheter vid bedömningar av lämplighet över landet
- hantering av explosiv vara med utgångna tillstånd
- odetonerat sprängämne, s.k. dolor
- bristfällig registerföring hos verksamhetsutövarna
- resursbrist hos kommuner.

3.7 Aktuella frågor, brandfarliga varor

3.7.1 Tillståndsprövning när dispens finns från MSB

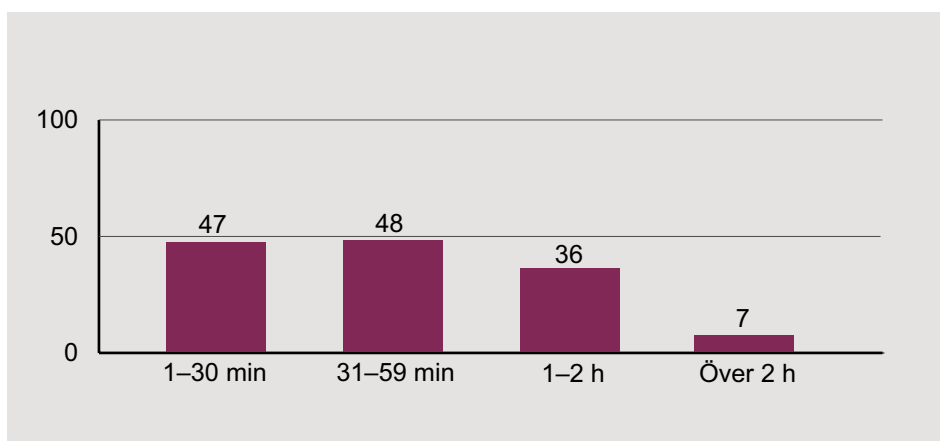
På frågan ”Väger ni in eventuella givna dispenser från MSB (t ex om markförlagda rör) vid tillståndsprövning enligt LBE?” svarade 51 kommuner eller förbund att de gör det, se diagram 17. Det var 81 stycken som svarade vet inte. Dispenserna vägs in på olika sätt hos kommunerna. Många av de kommuner som svarat använder dispensen från MSB som ett underlag i den totala bedömningen för tillstånd. Det är även flera av kommunerna som väljer tillståndstid utifrån dispensernas längd. Några av kommunerna har även valt att villkora om att åtgärderna ska vara klara innan dispenstiden löpt ut.

Diagram 17. Antal kommuner/förbund som väger in dispens från MSB vid tillståndsprövningen

3.7.2 Lämplighetsprövning av personer med betydande inflytande

Efter ändringarna i LBE 2021-08-01 finns krav på att tillståndsmyndigheten ska lämplighetspröva personer med betydande inflytande över verksamheten vid tillståndsprövningen.

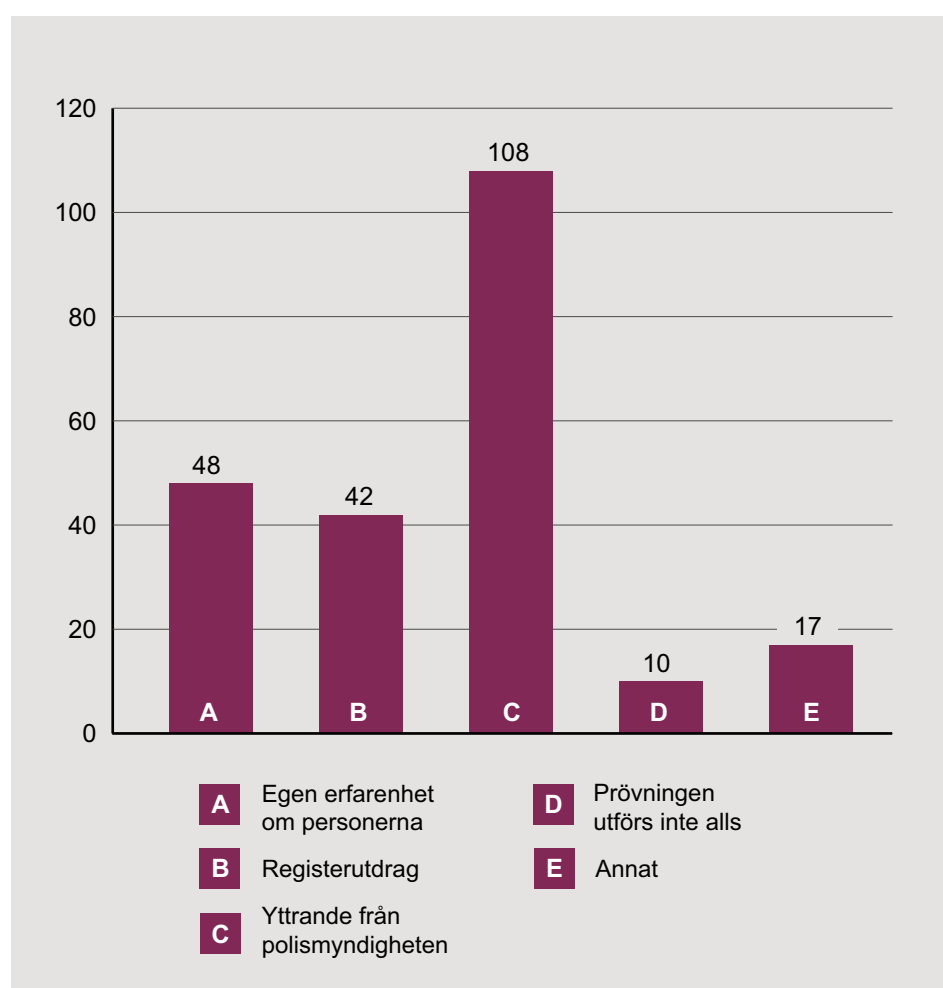
Detta innebär att kommunhandläggarna behöver lägga mer tid på prövningen. De flesta kommuner anger att lämplighetsprövningen innebär att de får lägga upp till en timme längre tid på respektive ärende, se diagram 18.

Diagram 18. Tidsåtgång för lämplighetsprövning

Hur kommunerna genomför lämplighetsprövningen för brandfarliga varor varierar. Några baserar prövningen på sin erfarenhet och kännedom om personerna i fråga. Vissa kommuner begär registerutdrag eller samråder med polismyndigheten. De flesta kommuner begär ett yttrande från polisen, se diagram 19.

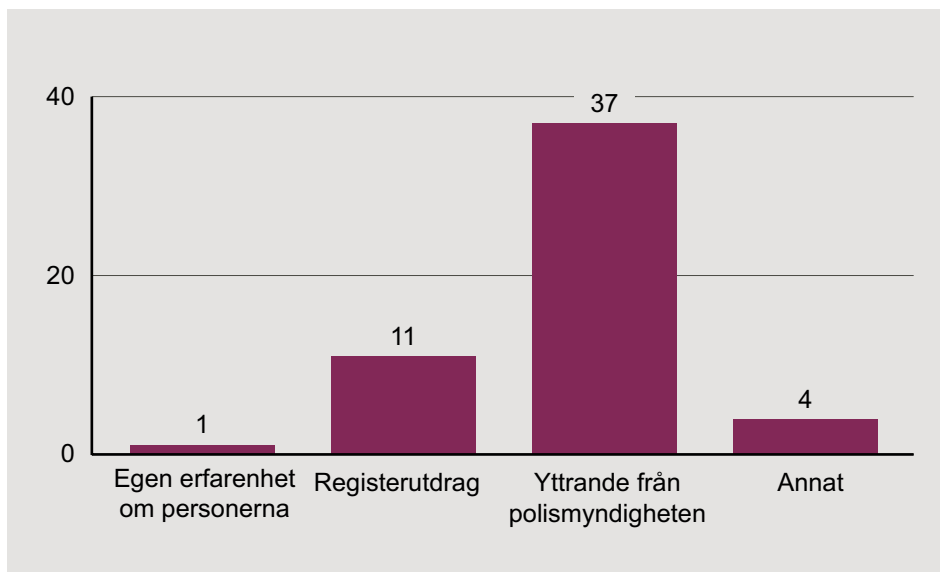
Flertalet kommuner ifrågasätter varför lämplighetsprövning ska utföras på verksamheter med brandfarlig vara eftersom brandfarliga varor ofta är lätt tillgängliga för alla i samhället. Personer som inte skulle anses vara lämpliga kan införskaffa de flesta brandfarliga varorna ändå. Någon kommun upplever sig otrygg med hur lämplighetsprövningen ska genomföras och fungera.

Diagram 19. Underlag för prövning

Beslut om att underkänna en person baseras oftast på ett yttrande från polisen, se diagram 20.

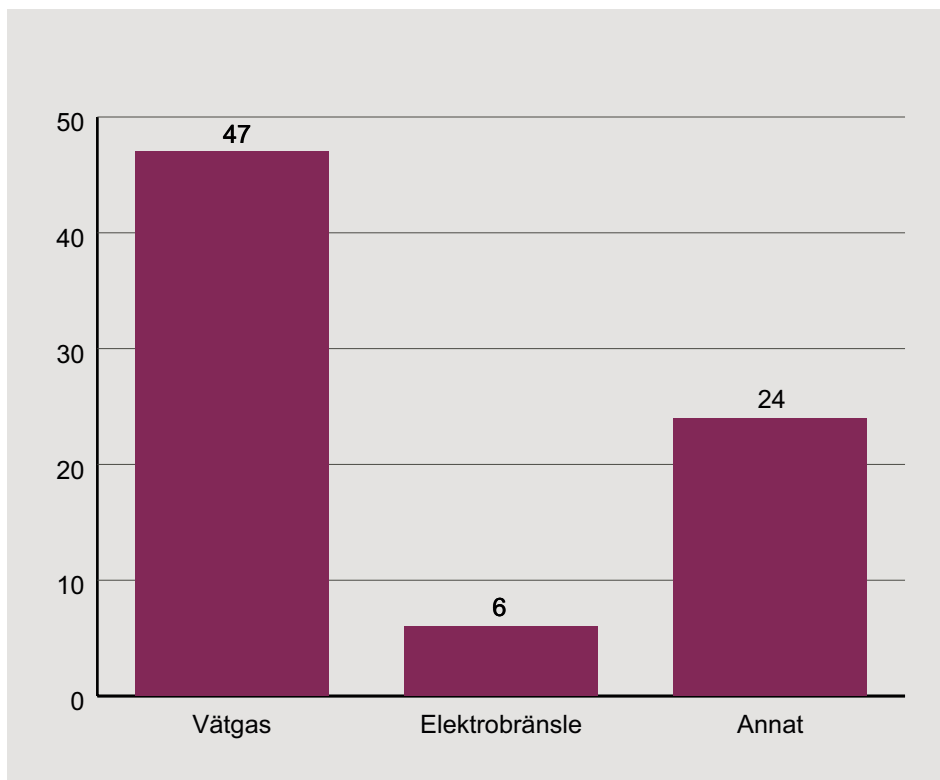

Diagram 20. Grund för underkännande

3.7.3 Fossilfria bränslen

På frågan om vilka nya ämnen man har kommit i kontakt med under året, svarar 47 kommuner eller förbund vätgas och 6 stycken svarar elektrobränslen, se diagram 21.

Under punkten ”Annat” nämns framför allt HVO (hydrerad vegetabilisk olja) och biogas.

Diagram 21. Nya bränslen som kommuner har kommit i kontakt med

3.8 Övriga synpunkter i kommunernas svar

Nedan redovisas kommunernas kommentarer under frågan övriga synpunkter i oredigerad form.

- Handbok, vägledning gällande tillståndshantering av vätgas.
- Polisen bör ta tillbaka hanteringen av tillstånd och tillsyn gällande explosiv vara enligt min mening.
- Tillbudsrutiner finns inom RTSO. Samförvaring är en nöt att knäcka. På ämnet skulle kanske några tester kunna göras för de mest vanliga och enkla fallen.
- Hjälp hur vi ska tolka kravet på bakgrundskontroll av t.ex. person med betydande inflytande, gäller framförallt brandfarliga varor. T.ex. ett större bensinbolag.
- Under flera år har räddningstjänsten påtalat behov av resursförstärkning med anledning av analys, uppföljning och planering inom stora delar av verksamheten. LBE området med både tillstånd- och tillsynsverksamhet är ett sådant område. Det är svårt att få dessa behov tillgodosedda i den kommunala ekonomin.
- Ett nationellt register där tillståndshavare och deltagare är registrerade.
- Stötta kommunerna i deras arbete för att informera/utbilda allmänheten i de krav som ställs för hantering av brandfarliga och explosiva varor, samt andra riktlinjer för hanteringen. Behovet är stort och ibland har kommuner endast en begränsad möjlighet att nå ut.
- Angående fråga 39: På ett sätt finns rutiner i och med att vi kontrollerar tillbud/olyckor (även de med risk för negativ händelse) vid tillsyn enligt LBE, genom att fråga verksamheten, alternativt kolla i deras databas för inträffade tillbud. Vid larm/automatlarm genomförs alltid händelse-rapporter där det framgår information om händelsen, där man kan koppla händelsen till hantering av brandfarlig/explosiv vara enligt FBE. Vi skulle dock vilja påstå att detta arbete måste utvecklas. Vi kan göra mer för att förtydliga exempelvis kontaktväg och tillvägagångssätt för att rapportera in tillbud/händelser i enlighet med 12 §. Detta är något som det nya förbundet bör utveckla rutiner för.
- Vi har löst tillsyn och tillståndsansökningen med att få hjälp från Nerikes brandkår. Anledningen är att vi är för få och bara få ärenden, detta gör att kunskapen är svår att behålla eller vara uppdaterad.
- Var hårda i er tillsyn! Förelägg oss om det är fel.
- Bra att MSB tar fram handböcker och tillsynsstöd gällande brandfarlig vara samt explosiva varor.
- Bättre kontakt med Polismyndigheten gällande explosiva varor.
- Förtydligande avseende fråga 15 och 16. Här skiljer det sig mellan brandfarliga varor och explosiva varor. Våra svar är därför jämkade och stämmer således inte hundra procent. Generellt sätt görs det alltid platsbesök både vid nytt tillstånd samt vid förnyat när det gäller BFV. Vid explosiva tillstånd görs platsbesök vid nytt tillstånd men inte vid förnyat.
- Stöd kring prövning av föreståndare, deltagare och personer med betydande inflytande.

- Vi lider av en stor tillsyns skuld samt bristande register som vi kämpar med, nya rutiner och objekts identifiering har utförts under 2022. Ny rekrytering sker i skrivande stund i hopp om att komma i fas med LBE och LSO verksamheten.
- Arbeta för införande av tidsbegränsningar när försäljning av fyrverkerier får ske. Vi ser problem direkt när fyrverkerierna börjar säljas. Inför tillståndskrav för hantering av fyrverkerier även för privatpersoner.
- ID-kontroller på sprängarbetsplatser. Hur göra? Oannonserade besök, smyga i buskarna med kikare och sedan be alla legitimera sig.
- Nationellt register över aktuella tillstånd samt godkända personer att hantera sprängämnen måste fram. Vi VET att detta inte fungerar hos grossisterna. Grossister och sprängentreprenörer känner varandra och tillstånd som löpt ut kontrolleras inte. Vi utfärdar idag papperstillstånd som kan kopieras i mängder eller trixas med datum och annat. Det går ju heller inte att återtaga tillståndspappret från personer som missköter sig. Vi måste ha ett digitalt register över detta. Vi lever ju ändå på 2000-talet. (Jag vet att MSB arbetar med detta och att det avsatts pengar i budgetproppen för detta vilket är bra för det känns som en viktig pusselbit om vi skall kunna ta ett grepp på detta).
- Nationellt register behöver komma på plats fort.
- Tydliggöra hur aktörer (räddningstjänst, polis, arbetsmiljöverket etc.) kan samarbeta för att förhindra att sprängmedel kommer i felaktiga händer.
- Hjälp oss bedriva en bra och effektiv verksamhet genom att bidra med rätt påtryckningsmedel på alla beslutande nivåer.
- Exempel på enkel registerföring för mindre hantering explosiv vara. Hur ska lämplighetsprövningar genomföras, hur stort är utredningskravet och utifrån vad ska bedömningen göras.
- Domslut har påvisat att en bedömning från polisen om en persons olämplighet inte är nog utan ytterligare krav på utredning ställs vid nekande av lämplighet. Det är extremt oklart vad detta innebär och utifrån vilka kriterier och kompetens det är tanken att kommuner och räddningstjänster ska ha möjlighet att göra en bedömning om en persons lämplighet. Någon slags vägledning hur lagkrav ska uppfyllas både vid lämplighetsprövning föreståndare explosiv vara och personer med betydande inflytande vid brandfarlig och explosiv vara måste tas fram.
- Vi behöver förklara för kommunerna att detta är ett område som behöver prioriteras och som inte kan skötas med lillfingret. Ett forum för hela Sveriges räddningstjänster där LBE kan diskuteras hade varit fint om MSB ville underlätta eller rent av upprätta.
- Fortbildningskurser i tillsyn och kurser i tillståndshandläggning gällande både brandfarlig och explosiv vara.
- Kommer styra upp detta i organisationsarbete med nytt förbund/ny förebyggandeavdelning.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap